

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

З ПОСТТРАЖДАЛИМИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Рівень освіти перший

(бакалаврський) Освітня програма

Соціальна робота Спеціальність 231

Соціальна робота Галузь знань 23

Соціальна робота

Протокол № 2 від 27 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1.**Загальна інформація**

Назва дисципліни	Соціальна робота з постраждалими у воєнний період
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс/семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції — 12 год. Практичні заняття — 18 год. Самостійна робота — 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2.**Опис дисципліни****Мета та цілі курсу**

Мета курсу: ознайомлення студентів із особливостями соціальної роботи з постраждалими у воєнний період та виокремити практики соціально-психологічної підтримки, допомоги, супроводу, педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції осіб, які постраждали у воєнний період.

Завдання курсу:

- розкрити особливості соціальної роботи з постраждалими у воєнний період;
- визначити сутність діяльності державних організацій, служб і благодійних фондів з постраждалими у воєнний період;
- ознайомити студентів з практиками соціально-психологічної підтримки, допомоги та супроводу осіб, які постраждали у воєнний період;
- визначити техніки педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій.

Компетентності**Інтегральна компетентність**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси осіб/сімей.

СК 20. Здатність до сприяння підвищення добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

СК 22. Здатність оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації і вживати заходи, адекватні ситуації, в межах своїх повноважень.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги особам та їх сім'ям.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Соціальна робота з постраждалими у воєнний період	Охарактеризувати сучасний стан соціальної роботи з постраждалими у воєнний період та окреслити необхідність збагачення змісту такої роботи	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного
2.	Діяльність державних організацій, служб і благодійних фондів з постраждалими у воєнний період	Виокремити особливості діяльності державних інституцій, служб та благодійних фондів з особами, які постраждали у воєнний період задля підтримання соціального стану та психічного здоров'я.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Діагностування проблем осіб, постраждалих у воєнний період	Підібрати ефективні методики для діагностування психічного стану дорослих та дітей, для розпізнавання гострих проблем, суїцидальних намірів тощо.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття

4.	Практики соціальнопсихологічної підтримки, допомоги та супроводу осіб, постраждалих у воєнний період	Володіти практиками соціальнопсихологічної підтримки, допомоги та супроводу осіб, які постраждалих у воєнний період, задля повернення їх до нормального функціонування та зниження ризику появи симптомів ПТСР.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
5.	Реабілітаційна та реінтеграційна діяльність з особами, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів	Визначити техніки педагогічної реабілітації та соціальної реінтеграції осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
6.	Арт-терапія в роботі з дітьми та дорослими, які постраждали у воєнний період	Підібрати основні види арт-терапії, ефективно застосовувати їх у роботі з дорослими та дітьми, які постраждали у воєнний період.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Контрольна робота	20
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 20 балів – за контрольну роботу та 5 балів – самостійну роботу та 50 балів за написання письмової роботи .
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

4. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

Література:

1. Акименко Ю. Ф. Як допомогти родині учасника бойових дій : [методичний посібник для соціальних працівників і психологів] / Ю. Ф. Акименко, Т. І. Сила. Чернігів : Десна Поліграф, 2017. 144 с.
2. Бриндіков Ю. Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій в системі соціальних служб : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.05 / Бриндіков Юрій Леонідович. Тернопіль, 2019. 559 с.
3. Буряк О. О. Шляхи та методи реабілітації осіб з «військовим синдромом» та посттравматичним стресовим розладом / О. О. Буряк, М. І. Гіневський, Г. Л. Катеруша. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил*. Х., 2015. Вип. 3. С. 137–141.
4. Буряк О. О. Військовий синдром «АТО»: актуальність та шляхи вирішення на державному рівні / О. О. Буряк, М. І. Гіневський, Г. Л. Катеруша. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних Сил*. Х., 2015. Вип. 2. С. 176–181.
5. Допомога дітям, постраждалим внаслідок воєнного конфлікту довідник вихователя дошкільного навчального закладу / Н. В. Пророк, С.А. Гончаренко, Л.О. Кондратенкота ін., за ред. Н.В. Пророк. Слов'янськ : Г1F1 «Канцлер», 2015. 84 с.
6. Євдокимова Н. О. Дорога змін: ефективне спілкування у кризових умовах життя : посібник із психології для «чайників» / Н.О. Євдокимова, В.Л. Зливков, С.О. Лукомська. Миколаїв, 2016. 116 с.
7. Кучеренко С. М. Організаційні особливості соціально-психологічної адаптації військовослужбовців, які брали участь у бойових діях, до умов мирного життя / С. М. Кучеренко, Н. М. Хоменко. *Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць*. 2017. Вип. 21. С. 66–74.
8. Лемко Г., Дмитрук А. Сексуальне насильство як військовий злочин. Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12–13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 142-146.
9. Олексюк Н.С. Основні ресурси соціального супроводу сімей військовослужбовців в умовах реформування Збройних сил України / Н.С.

Олексюк [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

https://scholar.google.com.ua/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q=10.%09%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%8E%D0%BA+%D0%9D

10. Особистість, суспільство, війна : тези доп. учасників міжнар. психол. форуму (м. Харків, Україна, 15 квіт. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Нац. поліція України та ін. Харків : ХНУВС, 2022. 132 с.

11. Пам'ятка для сімей військовослужбовців, які повернулися з зони АТО / за ред. Майстренко Т. М., пер. з англ. Масик О. Л. [Електронний ресурс]. –

Режим

доступу

<http://psyservice.org/wp-content/uploads/2015/03/Повернення-із-зони-бойових-дій.pdf>.

12. Підготовка психолога-практика до використання малюнка в діагностико-корекційному процесі (психодинамічний підхід) : навч. посібн. / уклад. Н. В. Гриньова. Умань : Візаві, 2014. 174 с.

13. Психологічна допомога дитині у психотравмуючій ситуації методичний посібник / уклад. Г. Б. Растроста. Суми НВВ КЗ СОП й Ю, 2018. 64 с.

14. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я / навчальний посібник : М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, А. Ф. Косенко, Т.І. Кочергіна; загальна редакція М.С. Корольчука. Київ : Фірма «ІНКОС», 2002. 272 с.

15. Психологія поведінки на війні: практичний poradnik : навчальний посібник / колектив авторів; за заг. ред. В. І. Осьодла. Київ : НУОУ, 2014. 126 с.

16. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О. Медична і соціальна реабілітація : підручник / 2-е вид., переробл. і допов. Київ Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 464 с.

17. Стрес-асоційовані розлади здоров'я в умовах збройного конфлікту : монографія / В. С. Гічун, та ін. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 324 с.

18. Терещук А. Д. Основні аспекти психологічної допомоги постраждалим внаслідок воєнної травматизації.

<http://apps.vcho1onv.org.ua/data/lm/v9/i12/28.dfd>

19. Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу : монографія

/

3. Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, Г.П. Лазос [та ін.]; за ред. Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 178 с.

20. Тополь О.В. Соціально-психологічна реабілітація учасників антитерористичної операції. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.* 2015. Вип. 124. С. 230–233.

21. Чапляк А. П. Основні напрямки реабілітації учасників бойових дій / А. П. Чапляк, О. П. Романів, Б. А. Надь // Україна. Здоров'я нації. 2018. №3/1 (51). С. 59–61.

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та
	соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Лемко Галина Іванівна
Контактна інформація викладача	+380982278480 halyna.lemko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання</p>

	<p>пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдань пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час занять</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» – ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Додаткові бали	Отримання додаткових балів можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач

Лемко Г. І.